

Pressmeddelande

Återtagande av kvarlevor

Fredagen den 28 oktober kommer ett återtagande av tornedalska/kvänska/lantalaisiska/samiska kvarlevor äga rum vid landsgränsen i Muonio. Lådorna transporteras från Enare till Muodoslompolo.

Det handlar om 23 kranier, uppgrävda i rasbiologiskt forskningssyfte, från Akamellas kyrkogård och förvarade i lådor med information endast om utgrävningplatsen, Muonionniska, och samlingsnumren vid universitets anatomiavdelning.

- Det är jätteviktigt att den mörka sanningen om vår historia kommer fram. Lika viktigt är det att arbeta med försoning och låta dessa individer få återkomma till den vigda jord de en gång lagts ner i för sista vilan, säger ordförande STR-T, Inger Junkka.

Det är första gången som en repatriering av kvarlevor som också berör den meänkielitalande befolkningen, äger rum och det här är första steget. Området i Akamella är och har historiskt befolkats av meänkielitalande folk, tornedalingar, kväner, lantalaiset och samer.

- Det är av stor vikt att båda minoriteterna är med i arbetet. Det är inte vår sak att bestämma etnicitet på individerna, säger verksamhetsledare STR-T, Eva Kvist.

Bakgrund

2001 återlämnade anatomiavdelningen på institutionen för biomedicin vid Helsingfors Universitet kvarlevor av 172 avlidna från olika områden till Samemuseet Siida i finska Enare. I denna anatomiska samling ingick kvarlevor uppgrävda från Akamella kyrkogård, Muodoslompolo. Det här framkom genom Carl Gösta Ojalas forskaruppdrag, redovisat i delrapporten *Då människovärdet mättes*, SOU2022:32, av Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset. Ända sedan utgivning av delrapporten sommaren 2022, har Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset i samverkan med Svenska kyrkan, Samemuséet Siida, Muonio Sameby, Sametinget och Länsstyrelsen arbetat för ett återtagande av kvarlevorna.

Muséets styrelse beslutade vid sina möten, att alla avlidna skulle repatrieras och återbegravas, och inrättade en kommitté för processen.

- Det är mycket viktigt för Samemuseet att repatriera alla avlidna som överförts till dessa samlingar tillbaka till den plats varifrån de ursprungligen grävdes upp, oftast utan samhällets tillstånd. Genom återbegravning återupprättas de avlidnas värdighet - det har också en stärkande och återställande effekt på nuvarande samhällen, betonar vikariemuseichef Eija Ojanlatva.

Samemuseet Siida transporterar kvarlevorna som emottas av minoriteterna vid landsgränsen i Muonio. Transporten beräknas vara framme vid gränsen runt 14.00 svensk tid.

Pajala församling kommer att ansvara för den tillfälliga förvaringen av kranierna i väntan på en möjlig återbegravning, sommaren 2023.

Presskontakter

Inger Junkka, ordförande STR-T
070 225 25 50

Eva Kvist, verksamhetsledare STR-T
073 735 40 91

Peder Jonsson, kyrkoherde Pajala församling
073 094 15 18

Eija Ojanlatva, vikarierande museichef samemuséet Siida
+358 40 167 61 45

